

4. Третьякова Т. М. Процес гуманізації як основа реформування системи вищої освіти України: Автореф. дис... канд.політ.наук/ Т. М. Третьякова., Національний університет «Одеська юридична академія». – Одеса, 2014. – 20 с.

МОЖАРОВА К. П.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
старший викладач кафедри соціальних теорій,
кандидат політичних наук

ПОЛІТИЧНА КРИЗА В УКРАЇНІ НА ПОЧАТКУ 2016 РОКУ: ГЕНЕЗА ЧИ ДЕСТРУКЦІЯ

Кризові явища та кризові процеси виступають компонентою політичних подій в сучасних державах, навіть в тих, де конкуренцію в політичній сфері майже повністю нівельовано. Політична криза є унікальним складним явищем, як наявність, так і відсутність якої в країні, може розцінюватись у якості стагнаційних процесів в державі. Адже відсутність політичної кризи може бути візуалізацією застійних деградаційних процесів у політичній сфері, а також відсутність розвитку політичної свідомості у громадян такої держави, що можна сьогодні спостерігати, наприклад у Китайській народній демократичній республіці.

Україна відноситься до категорії тих країн, в яких політичні процеси відбуваються досить бурхливо, що створює підґрунтя для виникнення кризових тенденцій розвитку політичної сфери. Однією з останніх, доволі потужних криз в Україні, незважаючи на прагнення політичних акторів країни, стала політична криза 2016 року.

Підписання 27 листопада 2014 року Угоди про Коаліцію депутатських фракцій «Європейська Україна» у Верховній Раді України восьмого скликання учасниками Коаліції депутатських фракцій, до складу якої входило більшість народних депутатів України від конституційного складу Верховної Ради України, а саме політичних партій «Народний фронт», «Блок Петра Порошенка», «Об'єднання «Самопоміч», «Радикальна партія Олега Ляшка», «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина» було спрямоване на подолання вже існуючих та запобігання потенційним кризовим процесам в країні [1]. З цією метою одним з перших важливих кроків новоутвореної коаліції, стало призначення цього ж дня Арсенія Петровича Яценюка на посаду Прем'єр-міністра України.

Наявні протиріччя, з одного боку між оновленим урядом та Президентом України і деякими членами коаліції «Європейська Україна» (зокрема, з приводу проведення референдуму щодо прийняття

нового Основного Закону України), а з іншого, — існуючі розбіжності безпосередньо всередині коаліції (наприклад, з питань призначення кандидатури Генерального прокурора України, надання особливого статусу Донбасу тощо), лише загострили кризові явища в політичній сфері України.

Досліджувану політичну кризу, яка зосередилася навколо переформатування урядової гілки влади, не доцільно розглядати тільки в наборі координат виконавчої влади, тому що головною рушійною мотиваційною силою в цих процесах була саме партійна координація. Розпад 18 лютого 2016 року коаліційного утворення «Європейська Україна» був процесом тривалим, але прогнозованим, з огляду на наявне невдоволення з боку всіх презентованих в цій коаліції політичних утворень станом реалізації власних програм та аспектами конвенційного впливу на виконавчу владу. Зниження легітимної підтримки лідерів владних перетворень дозволили поставити питання про потребу в переформатуванні базових суб'єктів адміністративного впливу у державі. Сфокусована на діяльності уряду критика об'єднання «Самопоміч» та Всеукраїнського об'єднання «Батьківщина» знаходила доволі слабку реакцію з боку правоохоронних структур на чолі з Генеральною прокуратурою України, що фіксувалося, в тому числі, з боку іноземних партнерів України. Пролонгація процесів політичної критики без перспектив її судової фіналізації завжди носить деструктивний характер, дестабілізуючи та поляризуючи соціальне середовище.

Зупинити процеси розпаду державницьких механізмів вдалося 14 квітня 2016 року після прийняття Верховною радою України відставки Арсенія Петровича Яценюка з поста Прем'єр-міністра України. Відкинута головою держави риторика про проведення дострокових парламентських виборів звузила поле реалізації політичних амбіцій до сфери формування нового уряду.

На сформований за головуванням Володимира Борисовича Гройсмана уряд покладаються значні, за власною складністю, завдання зі стабілізації економічного та соціального середовища в країні за рахунок оптимізації поля перспективних реформ. Наявність конвенційного діалогу, що дозволила прийти до таких результатів, свідчить про можливість консолідації в політичній сфері української держави, упереджуючи тим самим стани повної аморфності з боку влади у зв'язку з протидією всередині потужних осередків груп лобювання. Разом з тим, соціальна напруга, що підсилювала позиції політичних опонентів в суперечках, залишилася на дуже високому рівні залишаючи можливість виникнення станів соціального невдоволення, — це пов'язано з акцентом суспільства на зниженні рівня життя та великого навантаження «непопулярних реформ» на одиницю часу, викликане пришвидшеним наближенням економічної складової фінансових розрахунків до європейських аналогів. Реформування правоохоронної системи, яка

повинна запобігати протиправній активності всередині урядових інституцій, наразі, ще триває та має доволі нечіткі перспективи з точки зору її майбутньої ефективності.

Таким чином, негативною реакцією на політичну кризу в країні стала й активізація стагнаційних процесів в межах превалюючої кількості сфер економічного життя, викликаних як об'єктивними зовнішніми факторами (проведення анти-терористичної операції, зниження інвестиційної привабливості економіки, слабка диверсифікація стійких до коливань сегментів національного ринку, тощо) так і суб'єктивними внутрішніми («виконавча конкуренція» (синтетичне явище суб'єктивної конкуренції елементів виконавчої влади, що викликане пролонгованою кризою між колізією між політичними силами, котрі їх делегували), «критична легітимність» (комплексний динамічно змінний рівень мінімальної соціальної підтримки діяльності представників влади, що дозволяє попереджувати стан прямої соціальної протидії), тощо).

Отже, можна зробити висновок, що політична криза на початку 2016 р. в Україні є системною кризою, що викликана колізійними процесами всередині законодавчої, виконавчої гілок влади та правоохоронної системи, посилені важким соціально-економічним становищем в країні.

Список використаних джерел

1. Угода про Коаліцію депутатських фракцій «Європейська Україна» від 27.12.2014 р. [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України : [офіційний веб-сайт] – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/n0001001-15>. – Назва з екрану.

КОСТЕНКО В. О.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри соціальних теорій

МІГРАЦІЙНА КРИЗА ЄС: АНАЛІЗ ПОЛІТИКИ СЬОГОДЕННЯ

Європейська міграційна криза набула масштабності 2015 році, почала транслюватися в ЗМІ, обговорюватися в міжнародних організаціях та окремих країнах. Європа спіткнулася з збільшенням кількості шукачів притулку, з проблемами набуття статусу біженця та іншими нагальними міграційними проблемами.

На сьогодні, країнами-реципієнтами біженців в ЄС Німеччина, Швеція, Італія, Франція та Угорщина. Більшість прохачів притулку походять з Сирії, Афганістану, Косово та Еритреї. Значне зростання показали Ірак, Нігерія та Україна. За даними Євростату, лише протягом